

ክርስቲያናዊ ጸም

ጸም ቃሉ የግእዝ ሆኖ ፍችው ጦም ማለት ነው። ጦም ማለት ሰውነትን ከመብል ከመጠጥና ከክፉ ስራ ሁሉ መከልከል ማለት ነው። የጦም ጊዜ ራስን የማዋረድ የኃዘን የጸሎት የንስሐና የኑዛዜ ጊዜ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል።

1. «በአምላካችን ፊት ራሳችንን እናዋርድ ዘንድ፣ ከእርሱም የቀናውን መንገድ ለእኛና ለልጆቻችን ለንብረታችንም ሁሉ በአኅዋ ወንዝ አጠገብ ጦም አወጅሁ ስለዚህም ነገር ጦምን፤ ወደ እግዚአብሔርም ለመንን እርሱም ተለመነን።» ዕዝራ 8፥21

2. «ይህንን ቃል በሰማሁ ጊዜ ተቀምጬ አለቀስሁ አያሌ ቀንም አዝን ነበር በሰማይም አምላክ ፊት እጸምና እጸልይ ነበር፤ እንዲህም አልሁ፣ አቤቱ የሰማይ አምላክ ሆይ ለሚወዱህና ትእዛዝህን ለሚያደርጉ ቃል ኪዳንንና ምህረትን የምትጠብቅ ታላቅና የተፈራሪ አምላክ ሆይ በአንተ ላይም ያደረግነውን የእስራኤልን ኃጢአት እናዘዝላለሁ፤ እኛ በድለናል እኛም በአንተ ላይ እጅግ ክፉ ሠርተናል» ነሀ. 1፥4-7

3. «ማቅ ለብሼ በአመድም ላይ ሆኖ ስጦም እጸልይና እለምን ዘንድ ፊቴን ወደ ጌታ ወደ አምላክ አቀናሁ። ወደ አምላኬም ወደ እግዚአብሔር ጸለይሁ ተናዘዝገገም እንዲህ አልሁ ኃጢአትን ሠርተናል በድለንማል ክፋትንም አድርገናል አምጸንማል ከትእዛዝህና ከፍርድህም ፈቀቅ ብለናል» ይላል። ዳንኤል 9፥3-20

በዚህ የእግዚአብሔር ቃል መሠረት የጦም ጊዜ በንስሃ የመመለስና በኃጢአት የመናዘዝ ራስን የማዋረድና የጸሎት ጊዜ ነው ማለት ነው።

የጸም ሰዎች

ጸምን የሚጠሙ ሰዎች በሁለት ይመደባሉ። እነሱም፤

1. የጸም ጊዜያቸው እስኪፈጸም ድረስ ያለምንም እህል ውሃ በባዶ ሆኖ የሚጠሙ ሲሆኑ
2. ከጥሉላት ማለት ከሥጋ ከቅቤና ከእንቁላል እንዲሁም ከሚያሰክር መጠጥ በመከልከል እስከ ተወሰነ ሰዓት በባዶ ሆኖ ቆይተው ሰዓታቸው ሲደርስ ለሥጋ ኃይል ሰጭ ያልሆነ መናኛ ምግብ በመመገብ የሚጠሙ ናቸው። ለዚህም መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃዎች አሉ።

ያለ ምንም እህል ውሃ

1. «እግዚአብሔርም ሙሴን በእነዚህ ቃሎች መጠን ከአንተና ከእስራኤል ጋር ቃል ኪዳን አድርጌአለሁና እነዚህን ቃሎች ጻፍ አለው። በዚያም አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ከእግዚአብሔር ጋር ነበረ እንጂራም አልበላም ውሃም አልጠጣም በጽላቶቼም አሥሩን የቃል ኪዳን ቃሎች ጻፈ» ዘዳ 34፥27 ሙሴ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ያለምንም እህል ውሃ የጠመው የእግዚአብሔር ትእዛዛት የተጻፉባቸው ሁለቱን ጽላቶች ከመቀበሉ በፊት ስለጽላቶች ነው።

2. እስራኤል በፍርስ ባቢሎን በስደት ላይ እንዳሉ ጠላት ተነስቶባቸው በያሉበት ታድነው እንዲገደሉ በተወሰነባቸው ጊዜ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ከስደተኞች መካከል የንጉሠ ሚስት ለመሆን በበቃች አስቴር በምትባል ቅድስት ሴት አማካኝነት ሦስት ቀንና ሶስት ሌሊት እስራኤል በያሉበት እህል ውሃ ሳይቀምሱ ጠመው በይግባኝ የሞት ፍርድ ወደ ነጻነት ተለውጦላቸዋል። መጽ አስቴር 4፥13-17

3. የነነዌ ሰዎች በዮናስ ስብከት እንሰሳት እንኳ ሳይቀሩ ያለምንም እህል ውሃ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት በመጦማቸው እግዚአብሔር ይቅርታውንና ምሕረቱን ልኮላቸዋል። ዮናስ 3፥1-10

4. አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም የመጣውና በሥጋ የተገለጠው ስለ ሁለት ዐበይት ነገሮች ነው። ይኸውም 1ኛ ራሱን መስዋዕት አድርጎ እኛን ለማዳን ሲሆን 2ኛው እኛ ክርስቲያኖች ማድረግ የሚገባንን መልካም ነገር ሁሉ ሠርቶ ሊያሳየን ለአርአያነትና ለምሳሌነት ነው። አርአያና ምሳሌ ሆኖ ካሳየን ነገሮች ውስጥ አንዱ ጦም ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኛ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት በጦመ ጊዜ ያለምንም እህል ውሃ ነው። ለዚህም መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል

«ከዚያ ወዲያ ኢየሱስ ከዲያብሎስ ይፈተን ዘንድ መንፈስ ወደ ምድረ በዳ ወሰደው አርባ ቀንና አርባ ሌሊትም ከጦመ በኋላ ተራቡ። ፈታኝም ቀርቦ የእግዚአብሔር ልጅ ከሆነህ እነዚህ ድንጋዮች እንጀራ እንዲሆኑ በል አለው። ኢየሱስም መልሶ ሰው ከእግዚአብሔር አፍ በወጣ ቃል ሁሉ እንጅ በእንጀራ ብቻ አይኖርም ተብሎ ተጽፏል አለው» ይላል። ማቴ 4፣1-5 ሉቃ 4፣1-14

እንግዲህ እስካሁን የጠቀስናቸው በሙሉ አቅም ላላቸውና ያለምንም እህል ውሃ መጦም እንፈልጋለን ለሚሉ ሰዎችና ያለምንም እህል ውሃ ለሚጠመው ጦም መረጃዎች ናቸው። ነገር ግን በአሁኑ ወቅት በዚህ የጦም ስልት የሚጠቀሙ በጣም ጥቂቶች ናቸው። ያውም ቢሆን በግል ደረጃ እንጂ በቤተ ክርስቲያን ደረጃ ከትንሳኤ ዋዜማ፣ ከቀዳም ስዑርና ከአንዲት ቀን ከገሀድ ጦም በቀር ያለ ምንም እህል ውሃ የሚጠም ጸም የለም።

በመናኛ ምግብ

እስካሁን ድረስ ያለምንም እህል ውሃ ለሚጠመው ጦም ስንነጋገር ቆይተናል። አሁን ደግሞ ሥጋን የሚያፋፋና ለሥጋ ኃይል ሰጪ ከሆኑ ከጥሉላት ማለትም ከሥጋ፣ ከቅቤና ከማለፊያ እንጀራ እንዲሁም ከሚያሰክር መጠጥ በመከልከል በመናኛ ምግብ ስለሚጠመው ጦም ከመጽሐፍ ቅዱስ ማስረጃዎችን እንጠቅሳለን።

1. «በዚያም ወራት እኔ ዳንኤል ሦስት ሳምንት ሙሉ ሳዝን ነበርሁ። ማለፊያ እንጀራም አልበላሁም ሥጋና ጠጅም በአፌ አልገባም፤ ሦስቱም ሳምንት እስኪፈጸም ድረስ ዘይት አልተቀባሁም» ይላል። ዳን 10፣2። በመጽሐፈ ነሀምያ 1፣4 ላይ የጦም ጊዜ ማለት የኃዘን ጊዜ ማለትም የጦም ጊዜ ማለት መሆኑን እያስታወሰን ይህ ነቢይ (ዳንኤል) በምዕራፍ 9፣3 ላይ «ማቅ ለብሼ በአመድም ላይ ሆኜ መጸም ጀመርሁ» ካለ በኋላ በምዕራፍ 10፣2 ላይም ደግሞ ይህ የጦም ጊዜ የኃዘን ጊዜ እንደሆነና ቀኖቹም ሦስት ሳምንታት እንደሆኑ ገልጦልናል። ታዲያ በነዚህ ሦስት ሳምንታት ውስጥ ሥጋና ማለፊያ እንጀራ አልበላሁም ጠጅም በአፌ አልገባም በማለት በጦም ጊዜ ሥጋንና ሥጋ ነክ የሆኑ ነገሮችን እንዲሁም ማለፊያ እንጀራና የሚያሰክር መጠጥን ለመተዋቸን መረጃና መሠረት ሆኖልናል።
2. «እንዳለፈ ጥላ አለቅሁ እንደ አንበጣም እረገፍሁ ጉለበቶቼ በጦም ደከሙ ሥጋየም ቅቤ በማጣት ከሳ ነፍሴን (ሥጋየን) በጸም አስመረርኋት» ይላል። መዝ 108፣23-25፤ መዝ 68፣10 ይህን ቃል የተናገረውና በተግባር የፈጸመው ቅዱስ ዳዊት ነው። በዚህ ቃል መሠረት «ጉልበቶቼ በጸም ደከሙ ሥጋየም ቅቤን በማጣት ከሳ ሲል በጦም ጊዜ ቅቤንና ቅቤ ነክ የሆኑ ነገሮችን ላለመብላታችን በቂ መረጃ ነው።

ለመንፈሳዊ እንቅስቃሴያችን ሁሉ መሠረታችን መጽሐፍ ቅዱስ በመሆኑ በጸማችን ጊዜ ያለ ምንም እህል ውሃ መጸም እንችላለን ለሚሉ ጠንካሮች መረጃዎች አይተናል።

እውነተኛ ጸም

«ቡኑ ዘጸምክሙ ሊተ ጸምሰ አኮ ጸዊም እምኅብስት ወማይ ባህቲቱ ይጹም ልሳንክሙ እምነገረ ውዴት ...መኮንከ ዘኢትክል ትጹም እመባልእት ጹም እንከ እምኅሊናት እኪት» ዘካ 7፣5 ስንክ ታኅ 13 ፊለክ 240

ይህም ማለት ፣በእውነትም ጸምን ጸማችሁለኝን? ከሆነስ ጸም ማለት ከሙብል ከመጠጥ ብቻ አይደለም እንደበታችሁን ከነገር ሥራ ከሐሜት ከመጥፎ ቃልና ንግግር እንዲሁም ሰውነታችሁን ከክፉ ሃሳብና ከኃጢአት ሁሉ ከልክሉ ማለት ነው።

በኢ.ሳ.ይ.ያ.ሰ 58፣3-13 ደግሞ እንዲህ ይላል፡ «ሰለምን ጸምን አንተም አልተመለከትከንም ሰውነታችንን ሰለምን አዋረድን አንተም አለወቅህም ይላሉ። እነሆ በጸማችሁ ቀን ፈቃዳችሁን ታደርጋላችሁ፤ ሠራተኞቻችሁን ሁሉ ታስጨንቃላችሁ፤ እነሆ ለጥልና ለክርክር ትጸማላችሁ በግፍ ጡጫም ትማታላችሁ እኔ የመረጥሁት ጸም ይህ ነውን? ሰውስ ነፍሱን የሚያዋርደው እንደዚህ ባለ ቀን ነውን? በወኑ ራሱን እንደ እንግጫ ዝቅ ያደርግ ዘንድ ማቅንና አመድንም በበታቹ ያነጥፍ ዘንድ ነውን? በወኑ ይህን ጸም በእግዝአብሔርም ዘንድ የተወደደ ቀን ትለዋለህን? እኔስ የመረጥሁት ጸም ይህ አይደለምን? የበደልን እስራት ትፈቱ ዘንድ የቀንበርንስ ጠፍር ትለቁ ዘንድ የተገረፉትንስ አርነት ትሰዱ ዘንድ ቀንበሩንስ ሁሉ ትሰብሩ ዘንድ አይደለምን? እንጀራህንስ ለተራበ ትቆርስ ዘንድ፣ ስደተኞቹን ድሆች ወደ ቤትህ ታገባ ዘንድ የተራቆተውንስ ብታይ ታለብሰው ዘንድ ከሥጋ ዘመድህስ እንዳትሸሸግ አይደለምን? የዚያን ጊዜ ብርሃንህ እንደ ንጋት ይበራል ፈውስህም ፈጥኖ ይበቅላል፤ ጽድቅህም በፊትህ ይሄዳል። የእግዚአብሔርም ክብር በኋላህ ሆኖ ይጠብቅሃል፤ የዚያን ጊዜ ትጣራለህ እግዚአብሔርም ይሰማሃል ትጮሃለህ እርሱም እነሆኝ ይላል፤ ከመካከልህ ቀንበርን ብታርቅ፣ ጣትህንም መጥቀስ ብትተው፣ ባታንጎራጉርም፣ ነፍስህንም ለተራበ ብታፈስስ የተጨነቀውንም ነፍስ ብታጠግብ ብርሃንህ በጨለማ ይወጣል ጨለማህም እንደ ቀትር ይሆናል፤ እግዚአብሔርም ሁል ጊዜ ይመራሃል ነፍስህንም ከመላካም ነገር ያጠግባል አጥንትህንም ያጠናል፤ አንተም እንደሚጠጣ ገነት ውሃውም እንደሚያቋርጥ ምንጭ ትሆናለህ ከዱሮ ዘመን የፈሰሱት ሥፍራዎች ይሠራሉ የብዙ ትውልድም መሠረት ይታነጻል አንተም ሰባራውን ጠጋኝ የመኖሪያ መንገድን አዳሽ ትባላለህ።»

ጸምና ቀኖና

ቀኖና ማለት ሥርዓትና ሥርዓት መወሰኛ ማለት ነው። የአዲስ ኪዳን ጸም መሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ ሲሆን፣ የጸም ብዛት፣ የጸም ምግብ፣ ሰዓትና መቼ እንደሆነ እንደሌለው የቤተ ርስቲያን ሥርዓት ሁሉ የሚወሰነው በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ነው። ስለዚህ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን በቀኖና የተወሰኑ ሰዓት የጸም ወራት አሏት።

1ኛ) ዐቢይ ጸም (አርባ ጸም)

ይህ ጸም በማቴ 4፣1 እና በሉቃ 4፣1 እንደተጻፈው ጌታ ራሱ የጸመው «አርባ ጸም» የሚባለው ነው። አርባ ጸም የተባለበት ምንያት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከተጠመቀ በኋላ ምንም ሳይቀምስ ለአርባ ቀናት አርባ ሌሊት ስለጠመው ነው።

ዐቢይ (ትልቅ) የተባለበት ዲያቢሎስ ድል የሆነበት የኃጢአት ሥሮች የሚነቀሉበት ስለሆነ ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ርስቶስ የጠመው አርባ ቀን ብቻ ነው። ነገር ግን ከጌታ ጦም ማለትም ከአርባው ቀን በፊት አንድ ሳምንት ከአርባው ቀን በኋላ አንድ ሳምንት በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ተጨምሮ ዐቢይ ጸም ስምንት ሳምንቶች (55 ቀኖች) አሉት። ከእነዚህ ቀኖች ውስጥ ሰዓት ቅዳሜዎችና ስምንት እሑዶች ይገኛሉ። ሲደመሩ አሥራ አምስት ይሆናሉ። እነዚህ አሥራ አምስት ቀኖች ቅዳሜና እሑድ በመሆናቸው ከሥጋና ከቅቤ በቀር ጦም አይጠምባቸውም። ስለዚህ እነዚህን አሥራ አምስት ቀኖች እንደ ጦም ባለመቁጠር ቀኑ አርባ ቀን ብቻ መሆኑን የቀደሙ አባቶች ተናግረዋል። ከአርባው ቀን በፊት አንድ ሳምንት ከአርባው ቀን በኋላ አንድ ሳምንት የጨመሩትም ለዚህ ነው።

ዐቢይ ጸም የጌታ ጸም በመሆኑ ዐቢይ ጦምን ስንጦም ጌታችን ኢየሱስ ርስቶስ ለእኛ ያደረገልንን መልካም ነገር እና ስለእኛ የተቀበለውን መከራ ሁሉ እያሰብን መሆን እንዳለበት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ተናግረዋል። ከዚህም የተነሳ በዐቢይ ጸም ለእያንዳንዳቸው እሑዶች ቅዱስ ያሬድ ስም እንደሰጣቸው ጸመ ድጓ ይናገራል።

1ኛ እሁድ ጸመ ሕርቃል ይባላል። የመጀመሪያው እሁድ ከቅዱስ ያሬድ ሌላ ተጨማሪ ታሪክ አለው። ሕርቃል የቢዛናታይን ንጉሥ የነበረ ሰው ነው። በዘመኑ የፋርስ ኃያላን በኃይል ኢየሩሳሌምን ወረው የጌታን መስቀል ማርከው ወስደው ነበር። ይህ ንጉሥ እግዚአብሔርን ኃይል በማድረግ ወደ ፋርስ ዘምቶ መስቀሉን ነጥቆ ወደ ኢየሩሳሌም በመመለስ ክርስቲያኖችን አስደስቷል። ስለዚህ እግዚአብሔር በሕርቃል አድሮ የሠራውን ድንቅ ሥራና ለዚህ ድንቅ ሥራ ምክንያት የሆነውን ንጉሥ ሕርቃልን ለማሰብ ጸመ ሕርቃል ተብሎአል። በሌላ በኩል ደግሞ ዋናው የጌታን አርባ ጸም ለመቀበል ርስቲያኖች ሰውነታቸውን በጸም የሚያለማምዱበትና የመዘጋጃ ሳምንት ነውም ይባላል።

1ኛ እሁድ ... ይህን እሁድ ቅዱስ ያሬድ ዘወረደ ብሎታል። ያለበትም ምንያት አምላክ ከሰማይ መውረዱን መስቀሉንና መሞቱን ለመናገር ነው።

2ኛ እሁድ ... ይህ እሁድ ቅድስት ይባላል። በተለይ ስለ ዕለተ ሰንበት ክብርና ቅድስና ስለሚነገር ነው።

3ኛ እሁድ ምክራብ ይባላል። ጌታ በዕለተ ሰንበት ወደ ምክራብ (ቤተ ጸሎት) እየገባ ወንጌል ማስተማሩን ለማሰብና ለመናገር ነው። ማቴ 12፡9

4ኛው እሁድ መጸጉዕ ይባላል። መጸጉዕ ማለት በሸተኛ ማለት ነው። ስለዚህ ጌታ ድውያንን መፈወሱን፣ አጋንንትን ከበሸተኞች ማባረሩን፣ እውራገን ማብራቱንና ተአምራትን ማድረጉን ለማሰብ ነው። ... ዮሐ 5፡1-47 ። ዮሐ 9፡1-41

5ኛው እሁድ ደብረ ዘይት ይባላል። ደብረ ዘይት በተባለ ተራራ ላይ ጌታ ስለ ዓለም መጨረሻ፣ የዓለም መጨረሻም ሲቃረብ ስለሚከሰቱ ምልክቶችና ስለ ምጽአቱ የተናገረውን መለኮታዊ ቃል እንዲያስብ ለማድረግ ነው። ማቴ 24፡3-51

6ኛው ገብር ሄር ይባላል። ገብር ሄር ማለት ደግ፣ ታማኝ፣ አገልጋይ ማለት ነው። ይህም ጌታ ለታማኝ አገልጋዮች ወደፊት የሚሰጣቸውን ሰማያዊ ስጦታ በምሳሌ ያስረዳውን ትምህርት ምን ጊዜም ለማሰብ ነው። ... ማቴ 25፡14-31

7ኛው እሁድ ኒቆዲሞስ ይባላል። በሌሊት ወደ ጌታ እየመጣ ይማር የነበረውን የአይሁድ ባለ ሥልጣን ኒቆዲሞስንና ጥምቀት ሁለተኛ ልደት መሆኑን የምናስታውስበት ነው። ዮሐ 3፡1-16

8ኛው እሁድ ሆሳዕና ነው። ጌታ በአህያ ውርንጭላ ላይ ሆኖ «ሆሳዕና በአርያም» እየተባለ ወደ ቤተ መቅደስ የገባበት ዕለት መታሰቢያ ነው። ማቴ 21፡1-16

ከሆሳዕና ጀምሮ እስከሚቀጥለው እሁድ ማለትም እስከ ትንሣኤ ድረስ ያለው ሰባት ቀን ሕማማት ሲባል በዚህ ሳምንት የጌታን መከራና ሞት የሚያስታውሱ ቅዱሳት መጻሕፍት ይነበባሉ። ስግደትም በየተወሰነው ሰዓት ይሰገዳል። አዳም ከፈጣሪው ጋር ተጣልቶ የኖረውን የጨለማና የመከራ ዘመን ለማስታወስ መንበረ ታቦቱ በጥቁር ልብስ ይሸፈናል። ካህናቱ ለአገልግሎት የሚለብሱት ልብስ ተህኖም ጥቋቁር ነው።

ዕለተ ሐሙስ

ከስቅለት በፊት ያለው ሐሙስ ነው። ይህ ዕለት «ዕለተ ሐሙስ» ይባላል። በዚህ ዕለት በአምላካችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የአዲስ ኪዳን መስዋእት ተመስርቶልናል። (ማቴ 26፡26 ። ማር 14፡22 ። ሉቃ 22፡19) በዚህም ዕለት ቅዱሴ መቀደስ እንዳለበት የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ያዛል። ከቅዱሴ ቀደም ብሎ ካህኑ የምእመናኑን እግር በቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ያጥባሉ። ጌታ የጸሎተ ሐሙስ ዕለት

የሐዋርያትን እግር ተንበርኮ የማጠብና የትህትናው መታሰቢያ ነው። ዮሐ 13፥1-18

ዕለተ ስቅለት

ከጸሎተ ሐሙስ ቀጥሎ ያለው ዕለት ዕለተ ዓርብ ነው። ይህም ዕለት ስቅለት ይባላል። በዚህ ቀን የጌታ የስቅለቱና የመከራው ሁሉ መታሰቢያ ዝግጅት ይደረጋል። የስቅለቱ ነክ የሆኑ ምንጣባት ሁሉ ሲነበቡ ይውላሉ። ስግደቱም ከሰሞኑ የበለጠ ነው። ሰርክ (11 ሰዓት) ሲሆን እያንዳንዱ ምእመን በሰሞን ሕማማት ውስጥ የሠራውን ኃጢአት ወደ ካህኑ በመቅረብ ይናዘዛል። ካህኑም የወይራ ቅጠል እየጠበጠቡ ተጨማሪ ጸሎትና ስግደት ለምእመኑ በመስጠት ፈጣሪውን ይቅርታ እንዲጠይቅ ያዛሉ። ምእመኑም ትእዛዙን ተግባራዊ በማድረግ ከፈጣሪው ይቅርታና ምሕረትን እንዳገኙ ያምናል። ... ያዕ 5፥16 ከዚህ በኋላ ምእመናኑ በደስታ መንፈስ ተሞልተው ወደ የቤታቸው ይመለሳሉ። ይህም በቤተ ርስቲያናትን በየዓመቱ በናፍቆት የሚጠበቅ ሥርዓት ነው።

ቀዳም ስዑር

ከስቅለት ቀጥሎ ያለው ቀን ቅዳሜ ነው። ይህም ዕለት ቀዳም ስዑር ይባላል። የተሻረ የተባለበትም ምንያት ከዓመት እስከ ዓመት ባሉት ቅዳሜዎች ጦም አይጠምባቸውም፤ ምክንያቱም የጦም ጊዜ እንኳ ቢሆን ቅቤና ሥጋ ይቀራል እንጂ ሌላውን ምግብ ቅዳሜና አሁኑ መጠም ክልክል ነው። በዚህ ዕለት ግን እስከ ትንሣኤ ድረስ ጧትም ማታም አህል ውኃ አይቀመስም ይህም አፍሎት ይባላል። በዚህ ምንያት የተሻረ ለማለት «ቀዳም ስዑር» ተብሎአል።

2ኛ. ጸመ ሐዋርያት

ከዓቢይ ጸም ቀጥሎ ሁለተኛው ጸም «ጸመ ሐዋርያት» (የሰኔ ጸም) ይባላል። ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ በኋላ ለሰብስቡ ወንጌል ከመሰማራታቸው በፊት የጸሙት ጸም ነው። በዚህም የወንጌል ሥራቸው ሰምሮላቸዋል። ስለዚህ አልጫ የነበረውን ዓለም በወንጌል ለማፋጠን ሐዋርያት ከጸምና ከጸሎት ጋር የቱን ያህል እንደተጋደሉና መንፈስ ቅዱስም በሐዋርያት አድሮ የሠራውን ድንቅ ሥራ ለማሰብ ሲሆን፤ ዛሬም በሐዋርያት ድካም በእግዚአብሔር ችርነት የተመሠረተች እግዚአብሔርን በጸም ለመለመን ነው ክርስቲያኖች በየዓመቱ ይህን ጸም የሚጸሙት። ይህ ጸም በመባጃ ሐመር (አቆጣጠር) ከፍና ዝቅ ሊል ስለሚችል የተወሰነ ቀን የለውም። አንዳንድ ጊዜ ከአርባ ቀን ይበልጣል። አንዳንድ ጊዜም ከሠላሳም ያንሳል።

3ኛ. ጸመ ፍልሰታ

የዚህ ጸም ቀን የተወሰነ ነው። ይህም ከነሐሴ 1 ቀን እስከ ነሐሴ 15 ቀን ያለው ብቻ ነው። ይህ ጸም የእመቤታችን መታሰቢያ ነው። በተለይም ታሪኩ በትንሣኤዋና በእርገቷ ላይ ያተኩራል። ይኸውም ባጭሩ ቅዱሳን ሐዋርያት የእመቤታችንን አስከሬን በጸሎትና በምሕላ በቀበሩ ጊዜ ሐዋርያው ቶማስ ለተልዕኮ እንደሄደ ስላልተመለሰ አልነበረም። ሆኖም እመቤታችን ከሞት ተነስታ በክብር ወደ ገነት ስታርግ እሱ ደግሞ በተአምር ሲመለስ ተገናኝተው የከፈኗን ጨርቅ ለበረከት ሰጥታዋለች። ይህንም የምስራች ለሐዋርያት ነግሯቸው ለማስረጃም ያህል ለበረከት የሰጠችውን ጨርቅ አሳይቷቸዋል። በዚህ ጊዜ የቶማስ እመቤታችንን የማየት እድል እንዲደርሳቸው በማቴ 7፥7 «ለምኑ ይሰጣችኋል፤ ፈልጉ ታገኛላችሁ» ባለው መለኮታዊ ቃል መሰረት ከነሐሴ 1-15 ቀን በጸም ለምነውት ክርስቶስም ለጥያቄያቸው መልስ ሰጥቷቸዋል ማለትም እመቤታችንን ለማየት በቅተዋል። ስለዚህ ይህን ድንቅ ነገር ለማሰብና ይህን ጸም ምክንያት በማድረግ የተሰወረው መንፈሳዊ ምስጢር ሁሉ በቸርነቱ ለቤተ ክርስቲያን የተገለጠ እንዲሆን በማለት ምእመናን በየዓመቱ ጸመ ፍልሰታን ይጸማሉ።

4ኛ ጸመ ነቢያት (የገና ጸም)

አራተኛው የጸም ወራት ጸመ ነቢያት (የገና ጸም) ይባላል። ይህ ጸም ከሕዳር 15 እስከ ታኅሣሥ 28 ያለው ጊዜ ነው። የጸሙ ወራት 43 ቀን ነው። ልደት፡- በዘመነ ዮሐንስ ታኅሣሥ 28 ቀን ይውላል። በዚህ ዓመት በጸሙ በፊት ቅበላ ሕዳር 14 ቀን ይሆናል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ ከመገለጡና ሰው ከመሆኑ በፊት ነቢያት የጌታን መምጣት በናፍቆት በጸምና በጸሎት ሲጠባበቁ ነበር። ስለዚህ የነቢያትን የጸም ድካም ለማሰብና አሁንም የአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች ደግሞ የሚመጣ ክርስቶስን በናፍቆት ሲጠባበቁ እንደ ነቢያት መንፈስ ኃይልን ለመልበስ፤ በእምነት ለመጽናት፤ ኃጢአትን ለመዋጋት ሲባል ይህን ጸም ክርስቲያኖች ይጸሙታል።

5ኛ. ገሃድ

ገሃድ ማለት ግልጥ የሆነ ለውጥ ማለት ነው። ገሃድ የጥምቀት ብቻ ነው። ይኸውም ጥምቀት ረቡዕና ዓርብ ቀን በሚውልበት ጊዜ በኋላው የሚገኙት ማክሰኞና ሐሙስ የፍስክ ቀንነታቸው ወደ ጸምነት ተለውጦ ይጸማሉ። በነሱ ለውጥ ጥምቀት የሚውልባቸው ቀኖች ማለትም ረቡዕና ዓርብ የፍስክ ቀን ሆነው ይውላሉ። ሆኖም ጥምቀት በሌላም ቀን ቢውል የዋዜማው ቀን ይጸማል። ቅዳሜና እሁድ እንኳ በሆኑ ለምሳሌ ጥምቀት እሁድ ቀን ቢውል ቅዳሜ ሥጋና ቅቤ አይበላም። ጥምቀት ሰኞ ቢውል ደግሞ እሁድ ሥጋና ቅቤ አይበላም። እንደ ሌሎች ቀኖች ግን ከማንኛውም ምግብ ጦም አይዋልም። የልደት ዋዜማ የሆኑት ቀኖች ግን ምንጊዜም ከጸመ ነቢያት ጋር የተያያዙ ስለሆኑና ስለሚጸሙ በልደት ገሃድ የለም። በእርግጥ አንዳንድ ሰዎች የገናን ጸም ሲበሉ ቆይተው በልደት ዋዜማ አንድ ቀን በመጸም እንደገሃድ ይቆጥሩታል። ይህም የግለሰቦች እንጂ በቤተ ክርስቲያን የተወሰነ አይደለም።

6ኛ. ነነዌ ጸም

የዚህ ጸም ጊዜ ሦስት ቀን ብቻ ነው። ቀኖቹም በየዓመቱ ሰኞ ማክሰኞና ረቡዕ ናቸው። የነነዌ ጸም በመባጃ ሐመር (አቆጣጠር) ከፍና ዝቅ ስለሚል አንድ ጊዜ በጥር አንዲ ጊዜ በየካቲት ይሆናል። የቤተ ክርስቲያን አባቶች ይህን ጸም የወሰኑት፡- ልትጠፋ የነበረች ነነዌን በጸም ምክንያት እግዚአብሔር ይቅር ስላላት፡- ይህን አምላካዊ ይቅርታውን ለዘለዓለም ለማሰብና ዛሬም በዚህ ዓለም ከነነዌ የከፋ ርኩሰትና ኃጢአት ስላለ የነነዌን ሕዝብ ይቅር ያልክ አምላክ ዛሬም ይቅር በለን ለማለት ነው።

7ኛ. የረቡዕና ዓርብ ጸም

ሰባተኛውና የመጨረሻው ጸም ረቡዕና ዓርብ ነው። አይሁድ ክርስቶስን በእንጨት ሰቅሎ ለመግደል የተፈራረሙበት ዕለት ረቡዕ ነው። ዓርብ ደግሞ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ ይህ ነው የማይባል ጽዋት መከራና ተገፍቶ የተቀበለበት፤ የተሰቀለበትና የሞተበት እኛም የዳንንበት ቀን ነው። ስለዚህ፡-

1ኛ. የጌታን መከራና ስቃይ ለማሰብ

2ኛ. ዛሬም ቤተ ክርስቲያንን የሚገፉ ክርስቲያኖችን ለመበተን በሰብሰባ የሚፈራረሙ እምነትን ለማጥፋት የሚጥሩ ስላሉ የመለኮት ኃይል ይህን ሁሉ የፈተና ማዕበል እንዲያስወግድ ክርስቲያኖች በየዓምንቱ ረቡዕና ዓርብን ያለመሰልቸት ይጸማሉ።

በተለይ ዓርብ ሲጠበቅ የነበረው የመዳን ተስፋ የተፈጸመበት ቅዱስ ዕለት በመሆኑ በጸም መከራ ሲያንስ ነው። በሌላ በኩል ግን ከትንሳኤ ጀምሮ እስከ በዓለ ሃምሳ ድረስ ባሉት ቀናት ውስጥ የሚገኙት ረቡዕና ዓርብ ፍስክ በመሆናቸው አይጸሙም። እነዚህ ሃምሳ ቀናት በአርባ ጦም

ስለተጎዳው የምእመናን ሰውነት የእረፍትና የመታደስ ቀናት ናቸውና። በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ከተወሰኑት ከነዚህ ሰባት አጽዋማት ሌላ በፈቃድ የሚጸሙ ጽጌ ጸምና ጳጉሜን የሚባሉ አሉ። ጽጌ ጸም ከመስከረም 25 እስከ ሕዳር 5 ቀን ሆኖ በጠቅላላው አርባ ቀን ነው። በመስከረም ማለትም በአበባ ወራት ስለሚጸምና እመቤታችንም በአበባ ስለምትመሰል፤ ጸሙ የጽጌ ጸም ይባላል። ይህ ጸም እመቤታችን ወደ ግብጽ የመሰደድ መታሰቢያ ነው። ከዚህም ሌላ የዓመቱን መጨረሻ ጳጉሜን የሚጸሙ አሉ። ይህም የሚቀጥለውን አዲስ ዓመት ባርክልን ለማለት ነው። የዚህ የጸም ጊዜ በዘመነ ዮሐንስ 6 ቀን ከሚሆን በቀር፤- በየዓመቱ መጨረሻ 5 ቀን ብቻ ነው።

በበረሃ ያሉ መነኮሳትና ባሕታውያን ግን በቀኖና ከተወሰኑት ከሰባቱ አጽዋማት ሌላ ዓመት እስከ ዓመት ይጸማሉ። ብዙዎች ምእመናንም እንዲሁ በግል ኃጢአታቸው ንስሃ በመግባት ለባልንጀሮቻቸው ችግርና ፈተና መወገድ፤ ለዓለም ሰላም፤ ላገር መጠበቅ ለቤተ ክርስቲያን ደህንነት፤ ለምእመናን የእምነት ጥንካሬ ሲባል፤- ማንም ሳያውቅ በግልና በሰው ለሚሆኑ አሉ። ለዚህ ነው ጸሎት፣ ጦም፣ ምጽዋት እነዚህ ሦስቱ የማኅበርና የግል፤ የግልጥና የሰው ጥብብ በሁለት የሚከፈሉት።

የአዲስ ኪዳን ጸም አመሠራረት

የአዲስ ኪዳንን ጸም የመሠረተልን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ማቴ 4፣1 ሉቃ 4፣1 አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአዲስ ኪዳን ጸምን መመሥረት ብቻ ሳይሆን፤ ዲያብሎስንና ከልጅነት ጀምሮ ተቆራኝቶ የሚያድገውን ክፉ መንፈስ ሁሉ ማላቀቂያው ጸም መሆኑን በማቴ. 17፣14-21 ተናግሯል።

በዚህ አምላካዊ ቃል መሠረት አብሮን ተቆራኝቶ ካደገ ከልዩ ልዩ የመጥሮ ሱስ ክፉ መንፈስ ልንላቀቅ የምንችለው፤- በተሰበረ ልቡና በእውነተኛ ንስሃ ሆነን በምንጠቀምበት ክርስቲያናዊ ጸም ነው። ስለዚህ የአዲስ ኪዳን ጸም ሰው ሰራሽ ሳይሆን ፈተናን ሁሉ ለማለፍ የምንጠቀምበት መንፈሳዊ ኃይል በመሆኑ አክብረን ልንይዘው ይገባል።

የጸም ጥያቄዎችና መልሶቻቸው

1ኛ. በጸም ወራት የዓሣን ሥጋ የሚመገቡ አሉ ስለዚህ ነገር መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል?

መልስ፡- መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው ጸም ሥጋን የማድከምና ሥጋዊ ፍትወትን የመቆጣጠር ጥበብ ነው። እንዲያውም እንደ መጽሐፍ ቅዱስ መረጃነት ከሆነ ጸምን ይጸሙ የነበሩ አባቶች በአብዛኛው ያለምንም እህል ውሃ ነው። ዘጸ 34፣27፣ መጽ. አስቴር 4፣13፣ ዮናስ 3፣10- ፍጹሜ፣ ማቴ 4፣1-4፣ሉቃ 4፣1። ይሁን እንጂ ያለምንም እህል ውሃ መጸም ለማይችሉ ደግሞ ከሥጋ ከቅቤና ከሚያሰክር መጠጥ ከማለፊያ እንጂራ ሳይቀር ተከልክለው በመናኛ ምግብ ማለትም ለሥጋ ኃይል ሰጭ ያልሆኑ ምግቦችን በመውሰድ መጸም እንደሚችሉ ይናገራል። መዝ 108፣23-25፣ ዳን 9፣3፣ ዳን 10፣2 ከዚህ ውጪ በጸም ጊዜ የዓሣ ሥጋ ብሉ የሚል የለም።

2ኛ. ሀ) ጌታ የጸሎት ሐሙስ ዕለት ሐዋርያቱን የዓሣ ሥጋ መግባል።

ለ) በፍትህ መንፈሳዊ (በፍትሐ ነገሥት) ስለ ጸም በሚናገርበት ክፍል «ኢትብልዑ ሥጋ ዘእንበለ ዓሣ» ይላል። ስለዚህ ጌታ የጸሎተ ሐሙስ ዕለት ሐዋርያቱን የዓሣ ሥጋ ከመገባት ፍትሐ ነገሥቱም «በጸም ጊዜ ሥጋ አትብሉ ከዓሣ በቀር» ካለ በጸም ወራት ዓሣ የማይበላበት ምክንያት ምንድን ነው?

መልስ፡- በቅድሚያ የጸሎተ ሐሙስ ዓሣ ጉዳይ፡- የጸሎተ ሐሙስ ዕለት ሐዋርያት የዓሣ ሥጋ በመመገባቸው ጸምን አልሻሩም። ምክንያቱም የአዲስ ኪዳን ጸም የተጀመረው ከጌታ ሞትና ትንሣኤ እንዲሁም ከእርገቱና ከመንፈስ ቅዱስም መውረድ በኋላ ነውና። ጌታ ሐዋርያቱን የመገበው ግን

የሰቅለት ዋዜማ ሐሙስ ዕለት ከመሞቱ በፊት ነው። ስለዚህ ከአዲስ ኪዳን ጸም ጋር ምንም ግንኙነት የለውም። ከጌታ ሞት በፊት ሐዋርያት እንደሚያጸሙ ከጌታ ሞትና ትንሣኤ በኋላ ግን እንደሚጸሙ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል፡- «በዚያን ጊዜ የዮሐንስ ደቀመዛሙርት ወደ እርሱ ቀርበው እኛና ፈሪሳውያን ብዙ ጊዜ የምንጦመው ደቀመዛሙርትህ ግን የማይጦሙት ስለምንድን ነው? አሉት ኢየሱስም እንዲህ አላቸው፤ ሚዜዎች ሙሽራው ከእነርሱ ጋር ሳለ ሊያዝኑ ይችላሉ? ነገር ግን ሙሽራው ከእነርሱ የሚወሰድበት ሰዓት ይመጣል በዚያ ጊዜም ይጦማሉ በአረጅ ልብስ አዲስ እራፊ የሚያኖር የለም መጣፊያው ልብሱን ይቦጭቀዋልና መቀደዱም የባሰ ይሆናል። በአረጅ አቁማዳ አዲስ የወይን ጠጅ የሚያኖር የለም ቢደረግ ግን አቁማዳው ይፈነዳል የወይን ጠጁም ይፈሰሳል፤ አቁማዳውም ይጠፋል ነገር ግን አዲሱን የወይን ጠጅ በአዲስ አቁማዳ የአኖሩታል፤ ሁለቱም ይጠባበቃሉ» ይላል ማቴ 9፡14-18

በዚህ ምንባብ ውስጥ ሙሽራ የተባለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ሚዜዎች የተባሉም ሐዋርያት ናቸው። ሙሽራው የሚወሰድበት ቀን የተባለው ደግሞ ዕለተ ዓርብ የጌታ መስቀል ቀን ነው። ስለዚህ ሙሽራ የተባለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ ከሞተና ከተቀበረ ከተነሳና ከዐረገ በኋላ ይጦማሉ ለማለት ነው ትክክለኛው ይኸው ነው። አሮጌ አቁማዳ ማለትም የአዲስ ኪዳን ሥርዓት ያስረጅው የብሉይ ኪዳን ሥርዓት ነው። አዲሱ የወይን ጠጅም ክርስቶስ ራሱና በክርስቶስ ደም የከበረው ክርስቲያናዊ ሕይወት ነው። ስለዚህ የዮሐንስ ደቀመዛሙርትና ፈሪሳውያን የሚጦሙት ወደ ታይታና ወደ ግብዝነት እየተለወጠ የመጣው የብሉይ ኪዳን የጸም ሥርዓት አክትሞ፤ በክርስቶስ አዲስ የሆነ የአዲስ ኪዳን ጸም በአዲስ ኪዳን እንደሚመሰረት ለማሰረዳረት በምሳሌ «ማንም አዲስ የወይን ጠጅ በአሮጌ አቁማዳ ማስቀመጥ የሚችል የለም አዲሱን የወይን ጠጅ በአዲስ አቁማዳ ያኖሩታል እንጂ» በማለት ተናግሮአል። ስለዚህም ነው በ 2ኛ ቆሮ 5፡17 ላይ «ስለዚህ ማንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው። አሮጌው ነገር አልፏል እነሆ ሁሉም አዲስ ሆኗል» በማለት ያስተማረን።

በተጨማሪም በማቴ 17፡14-22 ላይ ታሪኩ እንደሚናገረው ሐዋርያት ሊያስለቅቁት ያልቻሉ በአንድ ብላቴና ላይ የነበረ ክፉ ጋኔን ነበር። ጌታ ግን ጋኔንን ገሰጸውና አባረረው፤ ልጁም ተፈወሰ በዚህ ጊዜ ሐዋርያት ጌታን ስልጣን ሰጥተኸን ተአምራትም ስናደርግ ቆይተናል አሁን ይህ ጋኔን እንዴት ሊያሸንፈን ቻለ? ብለው ጠይቀውት «የዚህ ዓይነት ጋኔን በጦምና በጸሎት ነው የሚባረረው» በማለት አስረድቷቸዋል። ስለዚህ ይህ አባባል ሐዋርያት ከጌታ ጋር ሳሉ ገና ጦም አለመጀመራቸውን ያረጋግጣል። ከጌታ ሞትና ትንሣኤ በኋላ ግን ጦም መጀመራቸውን መጽሐፍ ቅዱስ ይነግረናል። ሐዋ 13፡2-3፣ 14፡23፣ 2ቆሮ 6፡6

ለ) «ኢትብልዑ ሥጋ ዘእንበለ ዓሣ» ኢትብልዑ ማለት አትብሉ ማለት ነው። ሥጋ ያው ሥጋ ነው። ዘእንበለ የሚለው የግእዝ ቃል ግን ቃሉ አንድ ሆኖ ሦስት ፍች አለው ይከውም፡-

1ኛ ዘእንበለ = ያለ

2ኛ ዘእንበለ = በቀር

3ኛ ዘእንበለ = ሳይቀር ተብሎ ይፈታል። አሁን እንግዲህ «ኢትብልዑ ሥጋ ዘእንበለ ዓሣ» የሚለውን ትርጓምያኑ ሲተረጉሙ «ሥጋን አትብሉ ያለ ዓሣ በቀር» ብለው ስለተረገሙት በጸም ጊዜ ለብዙ ዓመታት የዓሣ ሥጋ እንደ ዓይነተኛ ምግብ ሆኖ ቆይቶአል። ነገር ግን የግእዙ ባለሙያ የሆኑትና በተለይም መንፈሳዊ ሕይወትና ብስለት ያላቸው አባቶች «ኢትብልዑ ሥጋ ዘእንበለ ዓሣ» የሚለውን «በጸም ጊዜ ሥጋ አትብሉ ዓሣ ሳይቀር» ብለው አቃንተው በመተርጎም አስተካክለውታል። ደግሞስ በጸም ጊዜ የዓሣ ሥጋ ከተበላ የበሬው፣ የፍየሉ፣ የበጉና የዶሮው ሥጋ ምን አደረገ? በማለት ተችተዋል፤ እውነቱም ይኸው ነው። ምክንያቱም የዓሣ ሥጋ ከሌሎች የሥጋ ምግቦች እጅግ የበለጠ ለመሆኑ የዘመኑ ጠብብት መስክረዋል። ጸም ደግሞ ከኃጢአትና ከክፉ ነገር መሸሽ ማለት ሲሆን የመጀመሪያው ጀረጃ ግን ሥጋን ከአልሚና ኃይል ሰጪ ከሆኑ ምግቦች ከልክሎ ማድከም ነውና።

3ኛ . ከአፍ የሚወጣ እንጂ የሚገባ አያረክስም፣ ማቴ 15፡1-3 እንደተጻፈው በሙሴ ሥርዓት እጅን ሳይታጠቡ መብላት ያረክሳል ስለሚልና ሐዋርያት ደግሞ ከስራ ብዛት የተነሳ አንዳንድ ጊዜ እጃቸውን

ሳይታጠቡ መብላት ያረክሳል ስለሚልና ሐዋርያት ደግሞ ከሥራ ብዛት የተነሳ አንዳንድ ጊዜ እጃቸውን ሳይታጠቡ ሲበሉ ፈሪሳውያን ተመልክተው ጌታን ጠይቀውታል። ጥያቄውም «ደቀመዛሙርትህ የአባቶችን ሥርዓት እያፈረሱ ነው እጃቸውን ሳይታጠቡ ይበላሉና ይህ ለምን ሆነ?» ብለው ጠይቀውት ጌታም «ሕዝቡን ሁሉ ጠርቶ ስሙ! አስተውሉም፤ ሰውን የሚያረክሰው ወደ አፍ የሚገባው አይደለም የሚወጣው እንጂ» ማቴ 15፥10 በማለት የተናገረውን ምክንያት በማድረግ «በጸም ጊዜ እንኳን ዓሣ፣ ሥጋና ቅቤ የማንበላበት ምክንያት ምንድን ነው? ጌታ ወደ አፍ የሚገባው አያረክስም ብሏልና» የሚሉ አሉ። ይህ ብቻ አይደለም

ሀ) በ1ኛ ጢሞ 4፥4 «እግዚአብሔር ከፈጠረው መብል የሚከለክሉ አሉ፤ እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካም ነውና ከምስጋናም ጋር ቢቀበሉት የሚጣል ምንም የለም በእግዚአብሔር ቃልና በጸሎት የተቀደሰ ነውና።»

ለ) በ1ኛ ቆሮ 10፥25 «በሥጋ ገበያ የሚሸጠውን ሁሉ ከኅሊና የተነሳ ሳትመራመሩ ብሉ ምድርና በእርሷ የሞላባት ሁሉ የጌታ ነውና።»

ሐ) ወደ ቲቶ 1፥15 «ሁሉ ለንጹሆች ንጹህ ነው ለርኩሳንና ለማያምኑ ግን ንጹህ የሆነ ምንም የለም» የሚለውንና የመሳሰለውን በመጥቀስ፡- በጸም ጊዜ ሥጋና ቅቤ አይበላም ወተትም አይጠጣም የምትለውን ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን እንዳልተቀበለች አድርገው የሚኮንኗትና በጸም ጊዜ የፈለግነውን መመገብ አለብን የሚሉ ብዙዎች ናቸው። ለዚህም መልስ አለ?

መልስ፡- መልሱ ቀላል ነው። ይኸውም እኛ በጸም ጊዜ ሥጋና ቅቤ ማለትም የተከለከሉ ምግቦችን የማንወስደው እነዚህን ምግቦች ለሥጋችን ኃይልን እንዲሰጡ የበለጠ ስለ ባረክቸውና በጸም ጊዜ እነዚህን ምግቦች ብንወስድ ሥጋችን ኃይል ያገኛና ሥጋዊ ሥራን ያሰራናል፤ ጸም ማለትም ሥጋን አድክሞ ኃጢአትን ማሸነፍ በመሆኑ የጸምነት ትርጉሙን ያጣል፤ በመጽሐፍ ቅዱስም ቢሆን በፊት እንደ ተማርነው እንደዚሁ በመሆኑ እንጂ እነዚህ ምግቦች ያረክሱናል ብለን አይደለም። እነዚህ ምግቦች ርኩሳን ናቸው ብንል ኖሮ ይህ ሁሉ የጥቅስ ብዛት በተጠቀሰብን ነበር። ነገር ግን ያረክሱናል ብለን አናምንም።

4ኛ. «ስትጦሙ እንደግብዞች አትጠውልጉ፤ ለሰዎች እንደጦመኛ ሊታዩ ፊታቸውን ያጠወልጋሉና እውነት እላችኋለሁ ዋጋቸውን ተቀብለዋል። አንተ ግን ስትጦም በሰውር ላለው አባትህ እንጂ እንደጦመኛ ለሰዎች እንዳትታይ ራስህን ተቀባ፤ ፊትህንም ታጠብ በሰውር የሚያይ አባትህ በግልጥ ይከፍልሃል» ይላል። ማቴ 6፥6 ይህ ከሆነ እኛ ለምን በግልጥ ሰው እያወቀ እንጦማለን?

መልስ፡- ጌታ ይህን ቃል የተናገረው ጸምን ስትጸሙ እንደ ፈሪሳውያን ለእግዚአብሔር ሳይሆን ለሰው አታድርጉት፤ ሰውን ሳይሆን እግዚአብሔርን ተመልክታችሁ አድርጉት ለማለት ነው። በተጨማሪም ጸም፣ ጸሎት፣ ምጽዋት እንዚህ ሦስቱ፡- በግልና በሰውር፣ በግልጥና በማኅበር መሆናቸውን መዘንጋት የለብንም። በሰውር ብቻ ከሆነማ፡- የጌታ አርባ ቀን መጦም የሐዋርያትና የቀደሙ ክርስቲያኖች በማኅበርና በግልጥ መጦማቸው ባልተጻፈም ነበር።

አባ ወልደ ትንሣኤ አያልነህ